

wym przestrzeganiem przepisów o ochronie danych osobowych jest zaś Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

Prezes UODO również zwrócił się do rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorstw z wyjaśnieniem, w którym wskazał, że objaśnienia prawne określone w ustawie Prawo przedsiębiorców nie dotyczą przepisów o ochronie danych osobowych.

Ponadto zwracanie się z wnioskiem o wyjaśnienie regulacji z zakresu ochrony danych osobowych, do innych organów, aniżeli powołany do tego Prezes UODO, może narazić przedsiębiorców na niepewność prawną, gdyby stanowiska w danej kwestii okazały się rozbieżne. Jakikolwiek interpretacje dotyczące ochrony danych osobowych nie są bowiem wiążące dla Prezesa UODO.

WAŻNE: UODO przypomina, że jeżeli ustawodawca postanowi umożliwić pracodawcom samodzielne przeprowadzanie badań stanu trzeźwości pracowników, to będzie wówczas bacznie przyglądał się takiej inicjatywie, by zostały zapewnione gwarancje dla praw i wolności osób. Potrzeba zapewnienia bezpieczeństwa publicznego nie może nie uwzględniać prawa do prywatności i godności pracowników.

www.uodo.pl

II. WAŻNY TEMAT

ZMIANY W POSTĘPOWANIU PRZED SĄDAMI PRACY

Od 7 listopada 2019 r. spór między pracodawcą i pracownikiem ma być rozwiązywany na posiedzeniu przygotowawczym, bez potrzeby prowadzenia dalszych posiedzeń. Od tego dnia pracodawca będzie musiał przywrócić do pracy pracownika już po wyroku sądu pierwszej instancji. Z kolei od 21 sierpnia 2019 r. ponosi wyższe koszty sądowe.

To trzy z wielu modyfikacji wprowadzanych ustawą z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (dalej: ustawa zmieniająca). Większość z nich (w tym przedstawione niżej, najważniejsze z rozwiązań dotyczących postępowania przed sądami pracy) zacznie obowiązywać 7 listopada 2019 r., niektóre – w 2020 r., a część – już weszła w życie 21 sierpnia 2019 r. I będą miały zastosowanie do toczących się już postępowań (art. 9 ust. 2 ustawy zmieniającej).

Zachowają jednak moc czynności podjęte w takich postępowaniach na mocy dotychczasowych regulacji. Według przepisów kodeksu postępowania cywilnego (k.p.c.) przed zmianą zostaną także potraktowane wnioski o wyłączenie sędziego, opłaty przy rozszerzeniu żądania oraz środki odwoławcze wniesione i nierozpoznane przed wejściem w życie ustawy zmieniającej (art. 9 ust. 3 i 4

ustawy zmieniającej). Z kolei postępowania zawieszono będą umarzone w warunkach określonych w art. 9 ust. 4 ustawy zmieniającej.

Właściwość sądu

Sprawy z prawa pracy powinny być kierowane do sądu, w którego okręgu

- pozwany (w sprawach prawa pracy: głównie pracownik lub pracodawca, przeciwko któremu powód – również przede wszystkim pracownik lub pracodawca – wystąpił z konkretnym żądaniem, np. zapłaty odszkodowania albo przywrócenia do pracy) ma miejsce zamieszkania albo siedzibę, jeśli nie jest osobą fizyczną (np. pracodawca działający w formie spółki z o.o.), czyli do sądu właściwości ogólnej (art. 27 i 30 k.p.c.), lub
- praca jest, była lub miała być wykonywana.

Te reguły się nie zmieniły, mimo nadania nowego brzmienia art. 461 § 1 k.p.c., które nastąpiło jedynie w celu wyeliminowania z regulacji sformułowania „zakład pracy”. Pozostała także możliwość przekazania sprawy – na zgodny wniosek stron – do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, rozpoznającemu sprawę z zakresu prawa pracy lub ubezpieczeń społecznych, jeżeli przemawiają za tym względy celowości.

Doręczenie pozwu przez komornika

Do tej pory podwójne awizowanie pisma procesowego przez operatora pocztowego uznawane było za skuteczne doręczenie, jeśli pozwany go nie odebrał. Od 21 sierpnia 2019 r. ta tzw. fikcja doręczenia zniknęła za sprawą zmiany art. 139 § 3 k.p.c. (została utrzymana jedynie w stosunku podmiotów podlegających obowiązkowi wpisu do rejestrów sądowych, np. Krajowego Rejestru Sądowego). Od 7 listopada 2019 r. lukę wypełni art. 139¹ k.p.c. Na podstawie tego przepisu przewodniczący (sędzia prowadzący postępowanie) zawiadomi powoda o niemożności doręczenia pisma procesowego pozwanemu, prześle mu odpis tego pisma i zobowiąże do jego doręczenia pozwanemu za pośrednictwem komornika. Uczyni tak w sytuacji, gdy adresat:

- nie odbierze pisma procesowego mimo dwukrotnego awizowania (art. 139 § 1 k.p.c.),
- nie otrzymał wcześniej żadnego pisma procesowego w danej sprawie,
- nie odmówił przyjęcia pisma procesowego, bo gdyby odmówił – stosuje się wobec niego skutek doręczenia na podstawie art. 139 § 2 k.p.c.,
- nie jest objęty obowiązkiem ujawnienia i aktualizacji adresu w rejestrach sądowych, w związku z czym nie stosuje się do niego skutku doręczenia na mocy art. 139 § 3–31 k.p.c.),
- nie jest objęty przepisami szczególnymi, na podstawie których może być wobec niego zastosowany skutek doręczenia.

WAŻNE: Za doręczenie pisma przez komornika na jeden adres (niezależnie od liczby adresatów i liczby podjętych prób) pracodawca uiszcza 60 zł opłaty stałej, a za podjęcie czynności zmierzających do ustalenia aktualnego adresu zamieszkania adresata – 40 zł (zmieniony art. 41 ustawy z 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych).

W terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia tego zobowiązania, powód będzie musiał złożyć do akt sprawy potwierdzenie doręczenia pisma pozwanemu przez komornika, a jeśli go nie uzyska – powinien wskazać nowy adres pozwanego lub złożyć do akt sprawy dowód, że pozwany przebywa pod adresem wskazanym w pozwie. Niewykonanie tych czynności terminowo spowoduje zawieszenie postępowania (art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c.). Dalszy skutek to umorzenie postępowania z urzędu przez sąd, jeśli wniosek o podjęcie postępowania nie zostanie zgłoszony w ciągu trzech miesięcy od daty postanowienia o zawieszeniu postępowania (art. 182 § 1 pkt 1 k.p.c.).

Posiedzenie przygotowawcze

W sprawach prawa pracy posiedzenie przygotowawcze zastąpi wstępne badanie sprawy i czynności wyjaśniające (uchylone: § 1–3 w art. 467 i cały art. 468 k.p.c.). Będzie służyć rozwiązaniu sporu bez potrzeby prowadzenia dalszych posiedzeń (zwłaszcza rozprawy), najlepiej w formie ugody, osiągniętej podczas mediacji (nowe art. 205⁵ § 1 i art. 205⁶ § 2 k.p.c.).

Jeżeli nie uda się tego osiągnąć, podczas trwania tego posiedzenia zostanie sporządzony – z udziałem stron – plan rozprawy. Ma ono także służyć usunięciu braków pisma wszczynającego postępowanie w zakresie niezbędnym do nadania sprawie prawidłowego biegu oraz – w razie potrzeby – ustaleniu przez sąd dowodów do przeprowadzenia z urzędu, a także wyjaśnieniu innych okoliczności istotnych dla prawidłowego i szybkiego rozpoznania sprawy (dodany do art. 467 § 3² k.p.c.). Z tego powodu, gdy braki będą uniemożliwiać przeprowadzenie posiedzenia przygotowawczego z udziałem strony wnoszącej pismo wszczynające postępowanie, zostanie ona wezwana do usunięcia tych braków – nie dotyczy to jednak pracownika jako pozwanego (nowe art. 467 § 3¹ i art. 477⁷ k.p.c.).

Posiedzenie przygotowawcze będzie prowadzone według przepisów o posiedzeniu niejawnym, jednak bez restrykcyjnego ich przestrzegania, jeśli doprowadzi to do uzyskania założonych celów. Obowiązek udziału w nim został nałożony na pełnomocników stron i same strony, jeśli udział tych pierwszych będzie niewystarczający.

WAŻNE: Jeżeli posiedzenie przygotowawcze zostanie wyznaczone, strona może przytaczać twierdzenia i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej do chwili zatwierdzenia planu rozprawy.

Twierdzenia i dowody zgłoszone po zatwierdzeniu planu rozprawy będą pomijane. Przyjęte zostaną tylko te z nich, wobec których strona uprawdopodobni, że ich powołanie nie było możliwe albo potrzeba ich powołania wynika później (art. 205¹² § 1 k.p.c.). Zgłaszanie twierdzeń i dowodów do czasu zamknięcia rozprawy będzie możliwe w razie braku zarządzenia przeprowadzenia posiedzenia przygotowawczego – patrz tabela 1 (str. 13).

Termin rozprawy

Dotychczas termin rozprawy był dyktowany datą zakończenia czynności wyjaśniających, a jeżeli nie podjęto tych czynności – datą wniesienia pozwu lub

odwołania. Miał przypadać w okresie maksymalnie dwóch tygodni od tych dat, o ile nie zachodziły niedające się usunąć przeszkody.

Od 7 listopada 2019 r. termin posiedzenia, na którym sprawa ma zostać rozpoznana, będzie wyznaczany nie później niż miesiąc od dnia zakończenia posiedzenia przygotowawczego, a jeżeli go nie przeprowadzono – nie później niż sześć miesięcy od dnia złożenia odpowiedzi na pozew. Jeżeli odpowiedź ta byłaby dotknięta brakami, termin zacznie biec od dnia ich usunięcia, a jeżeli odpowiedzi nie złożono – od dnia upływu terminu do jej złożenia (art. 471 k.p.c. w nowym brzmieniu). Tych nowych regulacji nie stosuje się, gdy stroną pozwaną jest pracownik.

WAŻNE: Pozwany pracodawca ma obowiązek zapewnić, by osoba reprezentująca go przy czynnościach sądu była obeznana ze stanem faktycznym sprawy i umocowana do zawarcia ugody. Obowiązek ten nie dotyczy pracownika jako strony pozwanej (art. 470 w zw. z art. art. 477⁷ k.p.c.).

Reguł dotyczących posiedzenia przygotowawczego określonych w art. 467 k.p.c. w nowym brzmieniu, wyznaczania terminu rozprawy oraz reprezentacji pozwanego nie stosuje się do skargi kasacyjnej i postępowania przed Sądem Najwyższym wywołanego jej wniesieniem (art. 475¹ k.p.c. w nowym brzmieniu).

Zatrudnienie do prawomocnego orzeczenia

Dużą nowością dla pracodawcy będzie konieczność zatrudniania pracownika do czasu prawomocnego zakończenia postępowania sądowego. Taki obowiązek od 7 listopada 2019 r. może na niego nałożyć sąd, uznając wypowiedzenie umowy o pracę za bezskuteczne albo przywracając pracownika do pracy. Uczyni tak na wniosek pracownika. Tak stanowi art. 477² § 2 k.p.c. w nowym brzmieniu. Jego poprzednia treść ograniczała ten obowiązek do bezskuteczności wypowiedzenia i w zasadzie była martwa.

WAŻNE: W konsekwencji pracodawcy nie odczuwali istnienia tego przepisu, a pracownicy – nawet jeśli chcieliby złożyć wniosek o zatrudnienie – to ze względu na przedłużające się okresy trwania postępowania, nie mieli szansy tego uczynić, bo orzeczenie zapadało już po rozwiązaniu umowy o pracę. Zamiarem ustawodawcy jest zmiana tego stanu rzeczy.

Tabela 1. Zasady postępowania przygotowawczego od 7 listopada 2019 r.

Rodzaj zasady	Podejmowane czynności	Podstawa prawna
Doręczenie pozwu pozwanemu	<ul style="list-style-type: none"> – Wydanie zarządzenia w sprawie doręczenia przez przewodniczącego – Wezwanie pozwanego do złożenia odpowiedzi na pozew w wyznaczonym terminie nie krótszym niż dwa tygodnie – Zwrot odpowiedzi na pozew złożonej po wyznaczonym terminie – Zawiadomienie powoda o przyjętym zarządzeniu 	art. 205 ¹ k.p.c.
Pouczenie stron	<ul style="list-style-type: none"> – Doręczenie pouczenia równocześnie z doręczeniem pozwu bezpośrednio stronie wyjątek: pełnomocnik strony niemającej miejsca zamieszkania i pobytu w Polsce i innym kraju Unii Europejskiej); brak obowiązku doręczenia profesjonalnym pełnomocnik (adwokat, radcom prawnym, rzecznikom patentowym) – Pouczenie o: możliwości rozwiązania sporu w drodze ugody zawartej przed sądem lub mediatorem; obowiązku udziału w posiedzeniu przygotowawczym i przedstawienia wszystkich twierdzeń i dowodów na tym posiedzeniu i skutkach niedopełnienia tych obowiązków (w szczególności możliwości wydania przez sąd wyroku zaocznego na posiedzeniu niejawnym i warunkach jego wykonalności, obciążenia kosztami postępowania, a także możliwości umorzenia postępowania oraz pominięcia spóźnionych twierdzeń i dowodów); możliwości ustanowienia pełnomocnika procesowego oraz o tym, że zastępstwo adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego nie jest obowiązkowe; obowiązku złożenia pisma przygotowawczego na zarządzenie przewodniczącego, wymogach co do jego treści i skutkach ich niedochowania; zwrocie pisma przygotowawczego złożonego bez zarządzenia przewodniczącego; czynnościach procesowych należących do pozwanego, jeśli nie uznaje żądania pozwu w całości lub części 	art. 205 ² i art. 1135 ⁵ § 1 k.p.c.

Rodzaj zasady	Podejmowane czynności	Podstawa prawna
Przedstawienie twierdzeń i dowodów	<ul style="list-style-type: none"> – Zarządzenie przez przewodniczącego wymiany pism przygotowawczych między stronami w uzasadnionych przypadkach (zwłaszcza w sprawach zawiłych lub obrachunkowych) – Możliwość zobowiązania stron do podania w piśmie przygotowawczym wszystkich twierdzeń i dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy pod rygorem utraty prawa do ich powoływania w toku dalszego postępowania, a gdy są reprezentowane przez profesjonalnych pełnomocników – również podstaw prawnych żądań i wniosków – Pominięcie twierdzeń i dowodów zgłoszonych z naruszeniem powyższego obowiązku, chyba że strona uprawdopodobni, że ich powołanie w piśmie przygotowawczym nie było możliwe albo że potrzeba ich powołania wynika później – Brak otwarcia terminu do zgłaszania nowych twierdzeń i dowodów w razie późniejszego wyznaczenia posiedzenia przygotowawczego – Zwrot pisma przygotowawczego złożonego z naruszeniem terminu albo bez zarządzenia 	art. 205 ³ k.p.c.
Wyznaczenie posiedzenia przygotowawczego	<ul style="list-style-type: none"> – Wyznaczenie posiedzenia przygotowawczego i wezwanie stron przez przewodniczącego po złożeniu odpowiedzi na pozew, a także gdy odpowiedź na pozew nie została złożona, ale wyrok zaoczny nie został wydany – Ustalenie terminu pierwszego posiedzenia przygotowawczego nie później niż dwa miesiące po dniu złożenia odpowiedzi na pozew albo ostatniego pisma przygotowawczego złożonego w wykonaniu zarządzenia przewodniczącego, a jeżeli odpowiedź na pozew albo pismo przygotowawcze nie zostaną złożone – nie później niż dwa miesiące po upływie terminu do złożenia tych pism – Nadanie innego biegu zamiast posiedzenia przygotowawczego, jeśli okoliczności sprawy wskazują, że przeprowadzenie tego posiedzenia przygotowawczego nie przyczyni się do sprawniejszego rozpoznania sprawy 	art. 205 ⁴ k.p.c.

Wyższe koszty sądowe

21 sierpnia 2019 r. pracownicy zostali zwolnieni z obowiązku wnoszenia opłaty podstawowej w kwocie 30 zł w postępowaniach odwoławczych przed sądem. Stało się tak wskutek wejścia w życie art. 4 ustawy zmieniającej, który zmodyfikował treść art. 35 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (dalej: ustawa o kosztach).

Od pracodawcy natomiast pobiera się – również od pism składanych w postępowaniach, które były w toku 21 sierpnia br. – opłatę podstawową od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, a także w sprawie o ustalenie istnienia stosunku pracy wytoczonej z powództwa inspektora pracy.

Z kolei w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 50 tys. zł, od pracownika i pracodawcy pobiera się opłatę stosunkową od wszystkich podlegających opłacie pism.

WAŻNE: Pracownik korzysta ze zwolnienia z kosztów sądowych, ale tylko do 50 tys. zł wysokości przedmiotu sporu (art. 96 pkt 4 w zw. z art. 35 ust. 1 zd. 2 ustawy o kosztach).

Opłaty za wniesienie pozwu wzrosły od 21 sierpnia br. i zostały uzależnione od wartości przedmiotu sporu – patrz tabela 2. Dotyczą one wyłącznie pracodawcy. Wyższe są także opłaty kancelaryjne – patrz tabela 3.

Pojawiła się ponadto opłata stała w wysokości 100 zł od wniosku o doręczenie orzeczenia albo zarządzenia z uzasadnieniem zgłoszonego w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia albo doręczenia tego orzeczenia albo zarządzenia. W przypadku wniesienia środka zaskarżenia opłata zostanie zaliczona na poczet opłaty od środka zaskarżenia. Ewentualna nadwyżka nie podlega zwrotowi (art. 25b ustawy o kosztach).

Tabela 2. Wysokość opłaty dla pracodawcy przy wniesieniu pozwu o prawa majątkowe

Wartość przedmiotu sporu	Wysokość opłaty
Do 500 zł	30 zł
Ponad 500 zł do 1500 zł	100 zł
Ponad 1500 zł do 4000 zł	200 zł
Ponad 4000 zł do 7500 zł	400 zł
Ponad 7500 zł do 10 000 zł	500 zł
Ponad 10 000 zł do 15 000 zł	750 zł
Ponad 15 000 zł do 20 000 zł	1000 zł

Wartość przedmiotu sporu	Wysokość opłaty
Ponad 20 000 zł	5% wartości przedmiotu sporu, ale nie więcej niż 200 000 zł

Podstawa prawna: art. 13 ustawy o kosztach

Tabela 3. Opłaty kancelaryjne od 21 sierpnia 2019 r.

Rodzaj wniosku	Wysokość opłaty
O wydanie: 1) poświadczonego odpisu, wypisu lub wyciągu, 2) odpisu orzeczenia ze stwierdzeniem prawomocności 3) odpisu orzeczenia ze stwierdzeniem wykonalności 4) zaświadczenia	20 zł za każde rozpoczęte 10 stron wydane-go dokumentu
O wydanie na podstawie akt zapisu dźwięku albo obrazu i dźwięku z przebiegu posiedzenia	20 zł za każdy wydany informatyczny nośnik danych
O wydanie kopii dokumentu, znajdującego się w aktach sprawy	20 zł za każde rozpoczęte 20 stron wydanej kopii
O wydanie na podstawie akt odpisu orzeczenia kończącego postępowanie z klauzulą wykonalności, złożonego przez stronę, która wszczęła postępowanie (dotyczy pierwszego wniosku)	Brak opłaty

Podstawa prawna: art. 77 ust. 1–1a, art. 77a, art. 78 ustawy o kosztach

Jadwiga Sztabińska

Podstawa prawna: art. 1 pkt 44, 45, 71, 157–165, art. 4 pkt 5, 22 i 29–31, art. 7 pkt 4, art. 9, art. 15, art. 17 ustawy z 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1469); art. 27, art. 30, art. 47, art. 139, art. 1391, art. 177 § 1 pkt 6, art. 182 § 1 pkt 1, art. 205¹ – art. 205¹², art. 467, art. 470, art. 471, art. 1135⁵ § 1 ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity: Dz.U. z 2019 r. poz. 1460 ze zm.); art. 13, art. 25b, art. 35, art. 77 ust. 1–1a, art. 77a, art. 78, art. 96 pkt 4 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2019 r. poz. 785 ze zm.); art. 41 ustawy z 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (Dz.U. poz. 770 ze zm.).